

MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2017 ROKU

W roku 2017 w ramach monitoringu jakości śródlądowych wód podziemnych, w województwie mazowieckim realizowane były badania:

- w monitoringu operacyjnym przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG),
- w monitoringu badawczym w rejonie nieczynnego wylewiska osadów garbarskich na terenie Radomia.

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o obowiązujące w 2017 r. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 85), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

Wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie, wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych oraz dokonano oceny stanu jednolitych części wód podziemnych. Syntetyczne zestawienie wyników badań zawiera tabela w załączniku nr 1 i nr 2, a lokalizację punktów wraz z ich klasyfikacją – załączona mapa PIG.

Zasada zaliczania wód do odpowiedniej klasy polega na dopuszczeniu przekroczenia wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, pod warunkiem, że mieszczą się one w granicach przyjętych dla bezpośrednio niższej klasy jakości. Jako niedopuszczalne przyjęto przekroczenie wartości granicznych wskaźników oznaczonych w rozporządzeniu indeksem „H”: antymonu, arsenu, azotanów, azotynów, boru, chromu, cyjanków, fluorków, glinu, kadmu, niklu, ołowiu, rtęci, selenu i srebra oraz wskaźników organicznych: adsorbowanych związków chloroorganicznych (AOX), benzo(a)pirenu, benzenu, lotnych węglowodorów aromatycznych (BTX), substancji ropopochodnych, pestycydów, tetrachloroetenu, trichloroetenu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Badania i ocena jakości wód podziemnych

W 2017 r. Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, wykonał badania wód podziemnych w 28 punktach województwa mazowieckiego, należących do sieci krajowej.

Badano wody w punktach zlokalizowanych w granicach 8 jednolitych części wód podziemnych zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu.

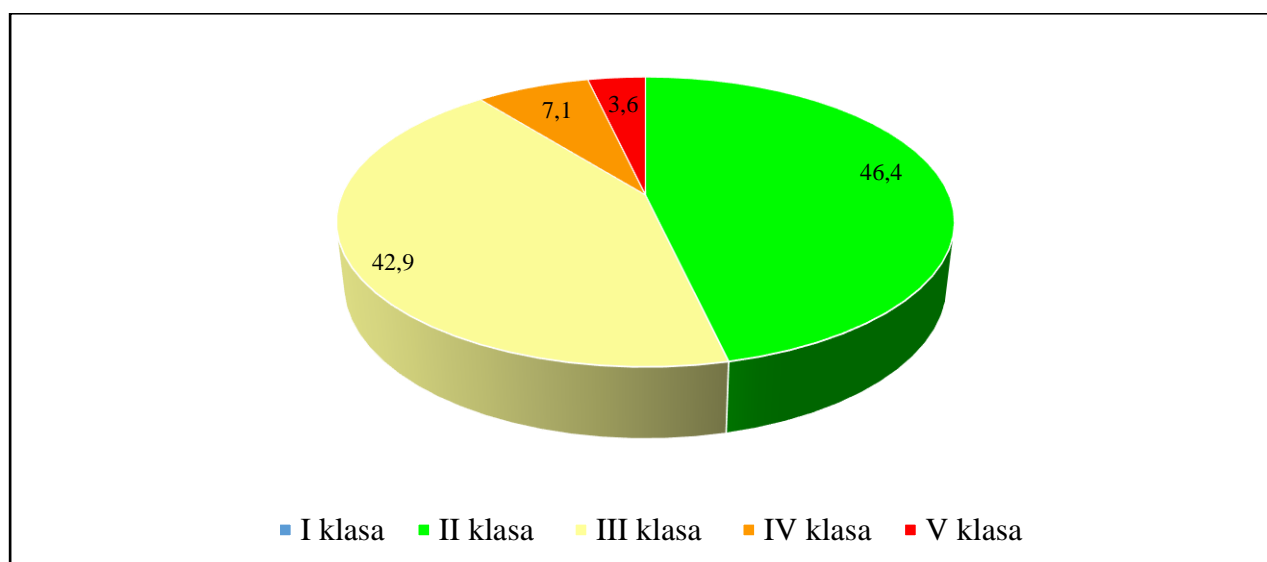
PIG pobrał próby i wykonał oznaczenia 41 normowanych wskaźników fizykochemicznych, w tym dla 15 wskaźników, dla których niedopuszczalne jest przekroczenie wartości granicznych (z indeksem „H”). Ponadto dokonał analizy zawartości 55 substancji organicznych w 5 wytypowanych punktach województwa.

Spośród 28 punktów objętych badaniami w 2017 r. 8 charakteryzowało się swobodnym zwierciadłem wody, a 20 punktów reprezentowało poziomy wodonośny o napiętym zwierciadle wody.

Tabela nr 1. Wyniki klasyfikacji jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych badanych przez PIG w 2017 r.

Poziom wodonośny	Ilość punktów	Wody o jakości (ilość punktów)				
		dobrej			słabej	
		I klasa	II klasa	III klasa	IV klas	V klasa
o zwierciadle swobodnym	8	0	4	3	1	0
o zwierciadle napiętym	20	0	9	9	1	1
razem	28	0	13	12	2	1
	%	0	46,4	42,9	7,1	3,6
		89,3			10,7	

Wykres 1. Procentowy udział badanych punktów w poszczególnych klasach jakości w 2017 r.

Wśród badanych ujęć czwartorzędowych nie stwierdzono wód w I klasie - bardzo dobrej jakości.

Do wód II klasy jakości zaliczono 13 ujęć stanowiących (46,4%) ogółu badanych punktów, do III klasy jakości 12 ujęć (42,9%), do IV klasy zaliczono 2 ujęcia (7,1%), a w V klasie znalazło się 1 ujęcie (3,6%).

Łącznie dobry stan chemiczny stwierdzono w 25 ujęciach (89,3%), a słaby stan chemiczny w 3 ujęciach (10,7%) na 28 przebadanych.

Tabela nr 2. Klasy jakości punktów zlokalizowanych w poszczególnych JCWPd, badanych przez PIG w 2017 r.

JCWPd	Liczba punktów ogółem	Liczba punktów w II klasie	Liczba punktów w III klasie	Liczba punktów w IV klasie	Liczba punktów w V klasie	Wskaźniki decydujące o IV/V klasie punktu (nr punktu)
47	4	1	2		1	NO ₃ ^H (1856)
48	1	1				
49	10	6	3	1		NO ₃ ^H (1470)
50	3	2	1			
55	3	1	2			
64	1		1			
65	1			1		As ^H (1656)
86	5	2	3			
Razem	28	13	12	2	1	

W stosunku do roku poprzedniego, wśród 28 przebadanych punktów pomiarowych wystąpiły dwa niebadane w roku ubiegłym, w 21 ujęciach jakość wód nie uległa zmianie, natomiast w pozostałych 5 punktach (opisanych poniżej) nastąpiła zmiana klasy.

Polepszenie się jakości wód stwierdzono w ujęciu nr 1470 Grędzice, z klasy V do IV.

W ujęciu nr 17 Pniewnik oraz ujęciu nr 1131 Iłża stwierdzono pogorszenie stanu z klasy II do III tj. w granicach stanu dobrego, w ujęciu nr 1656 Pruszków nastąpił spadek klasy z III na IV, co spowodowało obniżenie stanu ze dobrego do słabego. W ujęciu nr 1856 Płock nastąpiło obniżenie klasy z IV na V.

Zawartość 56 substancji organicznych badana była w 5 studniach. Wykonane badania wskazały na I klasę jakości wód.

Tabela nr 3. Zawartość substancji organicznych w badanych ujęciach

Nr otworu	JCWPd	Miejscowość	Powiat	Klasa jakości
2164	47	Kamion	sochaczewski	I
2168		Wincentów	płocki	
1470	49	Grędzice	ciechanowski	
289	86	Guzów	szydlowiecki	
1254		Mniszek	radomski	

W ramach monitoringu badawczego w 2017 r. wody podziemne badane były przez WIOŚ w Warszawie w 5 punktach zlokalizowanych wokół byłego wylewiska osadów garbarskich Radomskich Zakładów Garbarskich w Nowej Woli Gołębiowskiej. Woda pobierana była z istniejących piezometrów P-1, P-2, P-5, P-6 i P-10.

Wykonane badania wykazały, że woda wokół wylewiska, charakteryzowała się ogólnie dobrym stanem, poza chlorkami w piezometrach P-1 oraz P-10. Pozostałe przebadane wskaźniki spełniały warunki określone dla wód o dobrym stanie chemicznym (I lub II klasa).

Najlepszą jakością charakteryzowała się woda w piezometrze P-6, ostatnio badanym w roku 2014 ze względu na brak wody w kolejnych latach - stężenia wszystkich wskaźników wystąpiły na poziomie I klasy jakości. W 2017 r. w piezometrze P-2 zaobserwowano poprawę jakości wody ze względu na niższe niż w 2016 r. stężenia chlorków (z III do II klasy).

Konieczne jest dalsze monitorowanie jakości wód podziemnych w tym obszarze.

Tabela nr 4. Jakość wód podziemnych w monitoringu badawczym WIOŚ w Warszawie wokół byłego wylewiska osadów garbarskich Radomskich Zakładów Garbarskich w Nowej Woli Gołębiowskiej w 2017 roku

Nazwa punktu	P-1	P-2	P-5	P-6	P-10
Wskaźnik [jednostka]					
Chlorki [mg/l]	IV	II	I	I	IV
Siarczany [mg/l]	II	II	II	I	II
OWO [mgC/l]	II	I	I	I	II
Chrom ogólny [mgCr/l]	I	I	I	I	I
Chrom Cr ⁺⁶ * [mgCr ⁺⁶ /l]	I	I	I	I	I

* - przy ocenie przyjęto wartości graniczne określone ww. rozporządzeniu dla chromu ogólnego.